

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kuues koda)

9. veebruar 2023*

Eelotsusetaotlus – Füüsiliste isikute kaitse isikuandmete töötlemisel – Määrus (EL) 2016/679 – Artikli 38 lõige 3 – Andmekaitseametnik – Keeld ülesannete täitmise eest ametist vabastada – Sõltumatuse nõue ülesannete täitmisel – Riigisisesed õigusnormid, mis keelavad andmekaitseametnikku ilma mõjuva põhjuseta ametist vabastada – Artikli 38 lõige 6 – Huvide konflikt – Kriteeriumid

Kohtuasjas C-453/21,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Bundesarbeitsgerichti (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim töökohus) 27. aprilli 2021. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 21. juulil 2021, menetluses

X-FAB Dresden GmbH & Co. KG

versus

FC,

EUROOPA KOHUS (kuues koda),

koosseisus: koja president P. G. Xuereb, kohtunikud A. Kumin ja I. Ziemele (ettekandja),

kohtujurist: J. Richard de la Tour,

kohtusekretär: osakonnajuhataja D. Dittert,

arvestades kirjalikku menetlust ja 26. septembri 2022. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- X-FAB Dresden GmbH & Co. KG, esindaja: *Rechtsanwalt* S. Leese,
- FC, esindajad: *Prozessbevollmächtigte* R. Buschmann ja T. Heller,
- Saksamaa valitsus, esindajad: J. Möller, D. Klebs ja P.-L. Krüger,
- Euroopa Parlament, esindajad: O. Hrstková Šolcová ja B. Schäfer,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

- Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: T. Haas ja K. Pleśniak,
- Euroopa Komisjon, esindajad: A. Bouchagiar, K. Herrmann ja H. Kranenborg,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määruse (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT 2016, L 119, lk 1; parandus ELT 2018, L 127, lk 3; edaspidi „isikuandmete kaitse üldmäärus“) artikli 38 lõike 3 teise lause tõlgendamist ja kehtivust ning artikli 38 lõike 6 tõlgendamist.
- 2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluses, mille pooled on X-FAB Dresden GmbH & Co. KG (edaspidi „X-FAB“) ja tema töötaja FC ning mille ese on X-FABi poolt selle töötaja vabastamine andmekaitseametniku ametist.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Isikuandmete kaitse üldmääruse põhjendustes 10 ja 97 on sätestatud:

„(10) Selleks et tagada füüsiliste isikute järjekindel ja kõrgetasemeline kaitse ning kõrvaldada takistused isikuandmete liikumisel [Euroopa L]iidus, peaks füüsiliste isikute õiguste ja vabaduste kaitse selliste andmete töötlemisel olema kõigis liikmesriikides samal tasemel. Isikuandmete töötlemisel tuleks tagada füüsiliste isikute põhiõiguste ja -vabaduste kaitse eeskirjade järjekindel ja ühtne kohaldamine kogu liidus. [...]

[...]

(97) [...] Sellistel andmekaitseametnikel, sõltumata sellest, kas nad on vastutava töötaja töötajad või mitte, peaks olema võimalik täita oma kohustusi ja ülesandeid sõltumatul viisil.“
- 4 Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 37 „Andmekaitseametniku määramine“ lõigetes 5 ja 6 on sätestatud:

„5. Andmekaitseametniku määramisel lähtutakse tema kutseoskustest ja eelkõige ekspertteadmistest andmekaitsealase õiguse ja tava kohta ning suutlikkusest täita artiklis 39 osutatud ülesandeid.

6. Andmekaitseametnik võib olla vastutava töötaja või volitatud töötaja koosseisuline töötaja või täita ülesandeid teenuslepingu alusel.“

- 5 Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 38 „Andmekaitseametniku ametiseisund“ lõigetes 3, 5 ja 6 on ette nähtud:

„3. Vastutav töötleja ja volitatud töötleja tagavad, et andmekaitseametnik ei saa nende ülesannete täitmise suhtes juhiseid. Vastutav töötleja või volitatud töötleja ei saa teda tema ülesannete täitmise eest ametist vabastada ega karistada. Andmekaitseametnik allub otse vastutava töötleja või volitatud töötleja kõrgeimale juhtimistasandile.

[...]

5. Andmekaitseametniku suhtes kehtib tema ülesannete täitmisel vastavalt liidu või liikmesriigi õigusele saladuse hoidmise või konfidentsiaalsuse nõue.

6. Andmekaitseametnik võib täita muid ülesandeid ja kohustusi. Vastutav töötleja või volitatud töötleja tagab, et sellised ülesanded ja kohustused ei põhjusta huvide konflikti.“

- 6 Isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 39 „Andmekaitseametniku ülesanded“ on sõnastatud järgmiselt:

„1. Andmekaitseametnikul on vähemalt järgmised ülesanded:

a) teavitada ja nõustada vastutavat töötlejat või volitatud töötlejat ning isikuandmeid töötlevaid töötajaid seoses nende kohustustega, mis tulenevad käesolevast määrusest ja muudest liidu või liikmesriikide andmekaitsestandarditest;

b) jälgida käesoleva määruse, muude liidu või liikmesriikide andmekaitsestandardite ja vastutava töötleja või volitatud töötleja isikuandmete kaitse põhimõtete järgimist, sealhulgas vastutusvaldkondade jaotamist, isikuandmete töötlemises osaleva personali teadlikkuse suurendamist ja koolitamist, ning seonduvat auditeerimist;

c) anda taotluse korral nõu seoses andmekaitsealase mõjuhinnanguga ning jälgida selle toimimist vastavalt artiklile 35;

d) teha koostööd järelevalveasutusega, ning

e) tegutseda isikuandmete töötlemise küsimustes järelevalveasutuse jaoks kontaktisikuna, sealhulgas artiklis 36 osutatud eelneva konsulteerimise osas, ning konsulteerida vajaduse korral ka muudes küsimustes.

2. Andmekaitseametnik võtab oma ülesannete täitmisel asjakohaselt arvesse isikuandmete töötlemise toimingutega seotud ohtu, arvestades isikuandmete töötlemise laadi, ulatust, konteksti ja eesmärke.“

Saksa õigus

BDSG

- 7 20. detsembri 1990. aasta föderaalne andmekaitseaduse (Bundesdatenschutzgesetz) (*BGBL.* 1990 I, lk 2954) 25. maist 2018 kuni 25. novembrini 2019 kehtinud redaktsiooni (*BGBL.* 2017 I, lk 2097) (edaspidi „BDSG“) § 6 „Ametiseisund“ lõikes 4 on sätestatud:

„Andmekaitseametniku tagandamine on lubatud ainult tsiviilseadustiku [(*Bürgerliches Gesetzbuch*, 2. jaanuari 2002. aasta redaktsioon (*BGBL.* 2002 I, lk 42, ning parandused *BGBL.* 2002 I, lk 2909, ja *BGBL.* 2003 I, lk 738))] § 626 vastaval kohaldamisel. Töölepingu ülesütlemine ei ole lubatud, välja arvatud juhul, kui esinevad asjaolud, mis õigustavad avalik-õiguslikku asutust lepingu ülesütlemiseks mõjuval põhjusel etteteatamistähtaega järgimata. Pärast andmekaitseametnikuna tegutsemise lõppu ei ole töölepingu ülesütlemine ühe aasta jooksul lubatud, välja arvatud juhul, kui avalik-õiguslikul asutusel on õigus lepingu mõjuval põhjusel etteteatamistähtaega järgimata üles öelda.“

- 8 BDSG §-38 „Eraõiguslike asutuste andmekaitseametnikud“ on ette nähtud:

„(1) Täiendavalt [isikuandmete kaitse üldmääruse] artikli 37 lõike 1 punktidele b ja c määravad vastutav töötaja ja volitatud töötaja andmekaitseametniku juhul, kui neil tegelevad tavaliselt vähemalt kümme isikut pidevalt isikuandmete automatiseeritud töötlemisega. [...]

(2) Paragrahvi 6 lõige 4, lõike 5 teine lause ja lõige 6 kuuluvad kohaldamisele, § 6 lõige 4 aga ainult siis, kui andmekaitseametniku määramine on kohustuslik.“

Tsiviilseadustik

- 9 Tsiviilseadustiku §-s 626 „Ülesütlemine mõjuval põhjusel ilma etteteatamiseta“ on sätestatud:

„(1) Töösuhte võib kumbki lepingupool mõjuval põhjusel ilma etteteatamistähtaega järgimata üles öelda, kui esinevad asjaolud, mille põhjal ülesütlejalt ei saa kõiki üksikjuhtumi asjaolusid arvestades ja mõlema lepingupoole huvisid kaaludes eeldada töösuhte jätkamist kuni etteteatamistähtaaja möödumiseni või töösuhte kokkulepitud lõppemiseni.

(2) Ülesütlemine võib toimuda ainult kahe nädala jooksul. Tähtaeg algab ajaga, mil ülesütlemiseks õigustatud isik saab teada ülesütlemise aluseks olevatest asjaoludest. [...].“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 10 FC töötab X-FABis alates 1. novembrist 1993.
- 11 Ta täidab selles äriühingus töö nõukogu esimehe ülesandeid ja on selleks osaliselt tööst vabastatud. Ta on ka aseesimees kesktöö nõukogus, mis asutati kolme Saksamaal asuva ettevõtja jaoks, kes kuuluvad kontserni, kuhu X-FAB kuulub.

- 12 Alates 1. juunist 2015 määrati FC iga ettevõtja poolt eraldi X-FABi, tema emaettevõtja, samuti selle Saksamaal asuvate teiste tütarettvõtjate andmekaitseametnikuks. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul sooviti FC määramisega kõigi nende ettevõtjate andmekaitseametnikuks saavutada nendes ettevõtjates ühtne andmekaitse tase.
- 13 Järgides Tüüringi (Saksamaa) andmekaitse ja teabevabaduse voliniku ettekirjutust, vabastasid X-FAB ja käesoleva kohtuotsuse punktis 12 mainitud ettevõtjad 1. detsembri 2017. aasta kirjadega viivitamatult FC andmekaitseametniku ametist. Need ettevõtjad kordasid 25. mai 2018. aasta eraldi kirjadega igaks juhuks seda ametist vabastamist vahepeal kehtima hakanud isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 38 lõike 3 teise lause alusel, viidates selle kontserniga seotud põhjustele, kuhu X-FAB kuulub.
- 14 FC poolt Saksa kohtutele esitatud hagi palutakse tuvastada, et ta on jätkuvalt X-FABi andmekaitseametnik. X-FAB väidab, et kui FC on samal ajal nii andmekaitseametnik kui ka tööõukogu esimees, siis tekib huvide konflikti oht, kuna need kaks rolli on teineteist välistavad. See oli FC andmekaitseametniku ametist vabastamiseks olemas mõjuv põhjus.
- 15 Esimese astme ja apellatsioonistme kohus rahuldab FC esitatud hagi. X-FAB palub eelotsusetaotluse esitanud kohtule, Bundesarbeitsgerichtile (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim töökohus), esitatud kassatsioonkaebuses jätta hagi rahuldamata.
- 16 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et kassatsioonkaebuse asjas tehtav otsus oleneb liidu õiguse tõlgendamisest. Eelkõige tekib esiteks küsimus, kas isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 38 lõike 3 teise lausega on vastuolus see, kui liikmesriigi õigusnormid kehtestavad andmekaitseametniku ametist vabastamisele rangemad tingimused kui need, mis on ette nähtud liidu õiguses, ning jaatava vastuse korral, kas see säte põhineb piisaval õiguslikul alusel. Kui Euroopa Kohus leiab, et BDSGs sätestatud ametist vabastamise tingimused on liidu õigusega kooskõlas, siis tuleb kindlaks teha, kas sama isik võib tegutseda ettevõtja tööõukogu esimehe ja andmekaitseametnikuna või kaasneb sellega huvide konflikt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 38 lõike 6 teise lause tähenduses.
- 17 Neil asjaoludel otsustas Bundesarbeitsgericht (liitvabariigi kõrgeim töökohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas [isikuandmete kaitse üldmääruse] artikli 38 lõike 3 teist lauset tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid – nagu käesoleval juhul [BDSG] § 38 lõiked 1 ja 2 koostoimes § 6 lõike 4 esimese lausega –, mille kohaselt võib vastutav töötleja, kes on andmekaitseametniku tööandja, vabastada andmekaitseametniku ametist vaid neis nimetatud tingimustel, olenemata sellest, kas ametist vabastamine on seotud andmekaitseametniku ülesannete täitmisega?
- Kui esimesele küsimusele tuleb vastata jaatavalt:
2. Kas sellised liikmesriigi õigusnormid on isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 38 lõike 3 teise lausega vastuolus ka juhul, kui andmekaitseametniku määramise kohustus ei tulene mitte isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 37 lõikest 1, vaid üksnes liikmesriigi õigusest?

Kui esimesele küsimusele tuleb vastata jaatavalt:

3. Kas isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 38 lõike 3 teine lause on kehtestatud piisava volitusnormi alusel, seda eelkõige osas, milles see hõlmab vastutava töötlejaga töösuhtes olevat andmekaitseametnikku?

Kui esimesele küsimusele tuleb vastata eitavalt:

4. Kas juhul, kui andmekaitseametnik on ühtlasi vastutava töötleja töönõukogu esimees, esineb huvide konflikt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 38 lõike 6 teise lause tähenduses? Kas sellise huvide konflikti olemasolu eeldab teatavat tööülesannete jaotust töönõukogu liikmete vahel?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

- 18 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 38 lõike 3 teist lauset tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus riigisiseseid õigusnormid, mis näevad ette, et vastutav töötleja või volitatud töötleja võib oma töötajate hulka kuuluva andmekaitseametniku ametist vabastada üksnes mõjuval põhjusel, isegi kui ametist vabastamine ei ole seotud andmekaitseametniku ülesannete täitmisega.
- 19 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei tule liidu õiguse sätte tõlgendamisel arvestada mitte üksnes selle sõnastust tavakeeles, vaid ka konteksti ning selle õigusaktiga taotletavaid eesmärke, mille osaks sätte on (22. juuni 2022. aasta kohtuotsus Leistriz, C-534/20, EU:C:2022:495, punkt 18 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 20 Esimesena tuleb kõnealuse sätte sõnastuse kohta märkida, et isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 38 lõike 3 teises lauses on sätestatud, et „[v]astutav töötleja või volitatud töötleja ei saa [andmekaitseametnikku] tema ülesannete täitmise eest ametist vabastada ega karistada“.
- 21 Sellega seoses rõhutas Euroopa Kohus oma 22. juuni 2022. aasta kohtuotsuses Leistriz (C-534/20, EU:C:2022:495, punktid 20 ja 21) kõigepealt, et isikuandmete kaitse üldmääruses ei ole määratletud artikli 38 lõike 3 teises lauses kasutatud mõisteid „ametist vabastama“, „karistama“ ja „oma ülesannete täitmise eest“, ning seejärel rõhutas ta esiteks, et võttes aluseks need sõnastused tavakeeles, tähendab vastutava töötleja või volitatud töötleja suhtes kehtestatud keeld andmekaitseametnikku tema ülesannete täitmise eest ametist vabastada või karistada, et andmekaitseametnikku tuleb kaitsta igasuguse otsuse eest, mis toob kaasa tema ametist tagandamise, mis asetab ta ebasoodsasse olukorda või mis kujutab endast karistust.
- 22 Selline otsus võib seisneda andmekaitseametniku ametist vabastamises tema tööandja poolt, millega lõpetatakse andmekaitseametniku ülesannete täitmine vastutava töötleja või volitatud töötleja juures.
- 23 Teiseks, nagu Euroopa Kohus on samuti märkinud, kohaldatakse isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 38 lõike 3 teist lauset vastavalt sama määruse artikli 37 lõikele 6 vahet tegemata nii andmekaitseametniku suhtes, kes on vastutava töötleja või volitatud töötleja koosseisuline töötaja, kui ka andmekaitseametniku suhtes, kes täidab ülesandeid vastutava töötleja või

volitatud töötlejaga sõlmitud teenuslepingu alusel, mistõttu artikli 38 lõike 3 teine lause on kohaldatav andmekaitseametniku ja vastutava töötleja või volitatud töötleja vahelistes suhetes, sõltumata nende vahelise töösuhte olemusest (22. juuni 2022. aasta kohtuotsus Leistriz, C-534/20, EU:C:2022:495, punktid 23 ja 24).

- 24 Kolmandaks on viimati nimetatud sättes kehtestatud piirang, mis keelab andmekaitseametnikku ametist vabastada tema ülesannete täitmisest tuleneval põhjusel, ja need ülesanded hõlmavad vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 39 lõike 1 punktile b eelkõige järelevalvet liidu või liikmesriikide andmekaitse normide järgimise ja vastutava töötleja või volitatud töötleja sise-eeskirjade järgimise üle isikuandmete kaitse valdkonnas (vt selle kohta 22. juuni 2022. aasta kohtuotsus Leistriz, C-534/20, EU:C:2022:495, punkt 25).
- 25 Mis teisena puudutab isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 38 lõike 3 teise lausega taotletavat eesmärki, siis esiteks on selle määruse põhjenduses 97 märgitud, et andmekaitseametnikel, sõltumata sellest, kas nad on vastutava töötleja töötajad või mitte, peaks olema võimalik täita oma kohustusi ja ülesandeid sõltumatul viisil. Selline sõltumatus peab tingimata võimaldama neil täita oma ülesandeid vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse eesmärgile, milleks on – nagu nähtub selle põhjendusest 10 – eelkõige tagada liidus füüsiliste isikute kõrgetasemeline kaitse ning tagada selleks kogu liidus füüsiliste isikute põhiõiguste ja -vabaduste kaitse reeglite järjekindel ja ühtne kohaldamine isikuandmete töötlemisel (22. juuni 2022. aasta kohtuotsus Leistriz, C-534/20, EU:C:2022:495, punkt 26 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 26 Teiseks olgu märgitud, et isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 38 lõike 3 teisest lausest tulenev eesmärk tagada andmekaitseametniku sõltumatus ülesannete täitmisel nähtub ka artikli 38 lõike 3 esimesest ja kolmandast lausest, milles on nõutud, et andmekaitseametnik ei saaks oma ülesannete täitmisel suhtes juhiseid ja et ta alluks otse vastutava töötleja või volitatud töötleja kõrgeimale juhtimistasandile, ning isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 38 lõikest 5, milles on ette nähtud, et andmekaitseametniku suhtes kehtib tema ülesannete täitmisel saladuse hoidmise või konfidentsiaalsuse nõue (22. juuni 2022. aasta kohtuotsus Leistriz, C-534/20, EU:C:2022:495, punkt 27).
- 27 Seega, kuna isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 38 lõike 3 teine lause kaitseb andmekaitseametnikku kõigi selliste otsuste eest, mis toovad kaasa tema ametist tagandamise, asetavad ta ebasoodsasse olukorda või kujutavad endast karistust, kui selline otsus on seotud tema ülesannete täitmisega, siis tuleb seda käsitada nii, et selle peamine eesmärk on kaitsta andmekaitseametniku sõltumatust ülesannete täitmisel ja tagada järelikult seeläbi isikuandmete kaitse üldmääruse sätete tõhusus (22. juuni 2022. aasta kohtuotsus Leistriz, C-534/20, EU:C:2022:495, punkt 28).
- 28 Nagu Euroopa Kohus on samuti leidnud, kinnitab seda tõlgendust kolmandana selle sätte kontekst ja eelkõige õiguslik alus, millele tuginedes võttis liidu seadusandja vastu isikuandmete kaitse üldmääruse (22. juuni 2022. aasta kohtuotsus Leistriz, C-534/20, EU:C:2022:495, punkt 29).
- 29 Nimelt nähtub isikuandmete kaitse üldmääruse preambulist, et see võeti vastu ETLT artikli 16 alusel, mille lõikes 2 on muu hulgas ette nähtud, et Euroopa Parlament ja Euroopa Liidu Nõukogu kehtestavad seadusandliku tavamenetluse kohaselt eeskirjad ühelt poolt füüsiliste isikute kaitse kohta seoses isikuandmete töötlemisega liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning teiselt poolt liikmesriikides liidu õiguse reguleerimisalasse kuuluva tegevuse puhul, samuti selliste andmete vaba liikumise eeskirjad (22. juuni 2022. aasta kohtuotsus Leistriz, C-534/20, EU:C:2022:495, punkt 30).

- 30 Sellega seoses kuulub vastutava töötaja või volitatud töötaja poolt tööle võetud andmekaitseametniku ametist vabastamise eest kaitsvate eeskirjade kehtestamine üksikisikute kaitse alla isikuandmete töötlemisel üksnes ulatuses, milles selliste eeskirjade eesmärk on vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 38 lõike 3 teisele lausele kaitsta andmekaitseametniku sõltumatust ülesannete täitmisel (vt selle kohta 22. juuni 2022. aasta kohtuotsus *Leistriz*, C-534/20, EU:C:2022:495, punkt 31).
- 31 Sellest järeldub, et igal liikmesriigil on temale jäetud pädevuse teostamisel vabadus kehtestada andmekaitseametniku ametist vabastamise suhtes rohkem kaitsvaid erisätteid, kui need sätted on kooskõlas liidu õigusega ja eelkõige isikuandmete kaitse üldmääruse sätetega, eriti selle määruse artikli 38 lõike 3 teise lausega (vt selle kohta 22. juuni 2022. aasta kohtuotsus *Leistriz*, C-534/20, EU:C:2022:495, punkt 34).
- 32 Eelkõige ei tohi selline kõrgendatud kaitse kahjustada isikuandmete kaitse üldmääruse eesmärkide saavutamist. See oleks aga nii, kui kõrgendatud kaitse takistaks vastutava töötaja või volitatud töötaja poolt sellise andmekaitseametniku ametist vabastamist, kellel ei ole enam oma ülesannete täitmiseks vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 37 lõikele 5 nõutavaid kutsealaseid oskusi või kes ei täida ülesandeid vastavalt selle määruse sätetele (vt selle kohta 22. juuni 2022. aasta kohtuotsus *Leistriz*, C-534/20, EU:C:2022:495, punkt 35).
- 33 Sellega seoses olgu meenutatud, nagu on märgitud ka käesoleva kohtuotsuse punktis 25, et isikuandmete kaitse üldmääruse eesmärk on tagada liidus füüsiliste isikute kõrgetasemeline kaitse nende isikuandmete töötlemisel ning selle eesmärgi täitmiseks peab andmekaitseametnikul olema võimalik täita oma kohustusi ja ülesandeid sõltumatul viisil.
- 34 Nii kahjustaks selle eesmärgi saavutamist andmekaitseametniku kõrgendatud kaitse, mis takistaks tema ametist vabastamist juhul, kui tal ei ole huvide konflikti tõttu võimalik oma ülesandeid täiesti sõltumatul viisil täita.
- 35 Liikmesriigi kohtu ülesanne on kindlaks teha, kas niisugused erisätted nagu need, millele on viidatud käesoleva kohtuotsuse punktis 31, on kooskõlas liidu õigusega ja eelkõige isikuandmete kaitse üldmääruse sätetega.
- 36 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 38 lõike 3 teist lauset tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mis näevad ette, et vastutav töötaja või volitatud töötaja võib oma töötajate hulka kuuluva andmekaitseametniku ametist vabastada üksnes mõjuval põhjusel, isegi kui ametist vabastamine ei ole seotud andmekaitseametniku ülesannete täitmisega, tingimusel et sellised õigusnormid ei kahjusta isikuandmete kaitse üldmääruse eesmärkide saavutamist.

Teine ja kolmas küsimus

- 37 Arvestades esimesele küsimusele antud vastust, ei ole teisele ja kolmandale küsimusele vaja vastata.

Neljas küsimus

- 38 Neljanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, millistel tingimustel saab tuvastada „huvide konflikti“ tekkimise isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 38 lõike 6 tähenduses.
- 39 Mis puudutab esimesena kõnealuse sätte sõnastust, siis tuleb märkida, et isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 38 lõike 6 teise lause kohaselt „[võib a]ndmekaitseametnik [...] täita muid ülesandeid ja kohustusi. Vastutav töötaja või volitatud töötaja tagab, et sellised ülesanded ja kohustused ei põhjusta huvide konflikti“.
- 40 Selle sätte sõnastusest tuleneb seega esiteks, et isikuandmete kaitse üldmäärus ei kehtesta põhimõttelist ühitamatust ühelt poolt DPD ülesannete täitmise ja teiselt poolt vastutava töötaja või tema volitatud töötaja muude ülesannete täitmise vahel. Nimelt on selle määruse artikli 38 lõikes 6 konkreetselt ette nähtud, et andmekaitseametnik võib täita muid ülesandeid ja kohustusi kui need, mis tal on isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 39 alusel.
- 41 Teiseks peab vastutav töötaja või volitatud töötaja siiski tagama, et sellised ülesanded ja kohustused ei põhjusta „huvide konflikti“. Arvestades nende sõnade tähendust tavakeeles, tuleb asuda seisukohale, et isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 38 lõike 6 eesmärgi kohaselt ei saa andmekaitseametnikule anda selliseid ülesandeid ja kohustusi, mis võiksid kahjustada tema kui andmekaitseametniku ülesannete täitmist.
- 42 Mis puudutab seda eesmärki, siis tuleb teisena märkida, et selle sätte eesmärk on sarnaselt teiste käesoleva kohtuotsuse punktis 25 viidatud sätetega kaitsta andmekaitseametniku sõltumatust ülesannete täitmisel ja seega tagada isikuandmete kaitse üldmääruse sätete tõhusus.
- 43 Mis kolmandana puudutab isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 38 lõike 6 konteksti, siis olgu märgitud, et isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 39 lõike 1 punkti b kohaselt on andmekaitseametniku ülesanne muu hulgas jälgida isikuandmete kaitse üldmääruse, muude liidu või liikmesriikide andmekaitse normide ja vastutava töötaja või volitatud töötaja isikuandmete kaitse põhimõtete järgimist, sealhulgas vastutusvaldkondade jaotamist, isikuandmete töötlemises osaleva personali teadlikkuse suurendamist ja koolitamist, ning seonduvat auditeerimist.
- 44 Sellest järeldub eelkõige, et andmekaitseametnikule ei saa anda ülesandeid või kohustusi, mille tulemusel määratakse vastutava töötaja või volitatud töötaja juures kindlaks isikuandmete töötlemise eesmärgid ja vahendid. Nimelt peab liidu õiguse või liikmesriikide andmekaitsealase õiguse kohaselt andmekaitseametnik nende eesmärkide ja vahendite üle järelevalvet teostama sõltumatul viisil.
- 45 Huvide konflikti tekkimine isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 38 lõike 6 tähenduses tuleb kindlaks teha juhtumipõhiselt, hinnates kõiki asjakohaseid asjaolusid, eelkõige vastutava töötaja või tema volitatud töötaja organisatsioonilist struktuuri ja kõiki kohaldatavaid õigusnorme, sealhulgas vastutava töötaja või volitatud töötaja võimalikke sise-eeskirju.
- 46 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb neljandale küsimusele vastata, et isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 38 lõiget 6 tuleb tõlgendada nii, et „huvide konflikt“ selle sätte tähenduses võib tekkida, kui andmekaitseametnikule on antud muid ülesandeid või kohustusi, mille tulemusel tuleb tal vastutava töötaja või volitatud töötaja juures kindlaks määrata isikuandmete töötlemise eesmärgid ja vahendid, mille peab juhtumipõhiselt kindlaks tegema liikmesriigi kohus, hinnates

kõiki asjakohaseid asjaolusid, eelkõige vastutava töötleja või tema volitatud töötleja organisatsioonilist struktuuri ja kõiki kohaldatavaid õigusnorme, sealhulgas vastutava töötleja või volitatud töötleja võimalikke sise-eeskirju.

Kohtukulud

- 47 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kuues koda) otsustab:

- 1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määruse (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) artikli 38 lõike 3 teist lauset tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mis näevad ette, et vastutav töötleja või volitatud töötleja võib oma töötajate hulka kuuluva andmekaitseametniku ametist vabastada üksnes mõjuval põhjusel, isegi kui ametist vabastamine ei ole seotud andmekaitseametniku ülesannete täitmisega, tingimusel et sellised õigusnormid ei kahjusta selle määruse eesmärkide saavutamist.**
- 2. Määruse 2016/679 artikli 38 lõiget 6 tuleb tõlgendada nii, et „huvide konflikt“ selle sätte tähenduses võib tekkida, kui andmekaitseametnikule on antud muid ülesandeid või kohustusi, mille tulemusel tuleb tal vastutava töötleja või volitatud töötleja juures kindlaks määrata isikuandmete töötlemise eesmärgid ja vahendid, mille peab juhtumipõhiliselt kindlaks tegema liikmesriigi kohus, hinnates kõiki asjakohaseid asjaolusid, eelkõige vastutava töötleja või tema volitatud töötleja organisatsioonilist struktuuri ja kõiki kohaldatavaid õigusnorme, sealhulgas vastutava töötleja või volitatud töötleja võimalikke sise-eeskirju.**

Allkirjad